

IVN-MEDEDELINGEN MAART 2015, NR. 6

In deze aflevering:

+ Komende evenementen

- ++ Festival rond Peter Verhelst
- ++ Koning Willem III en Multatuli
- ++ Lucebert. Thuis in Bergen
- ++ Dimitri Verhulst signeert

+ Varia

- ++ Pas verschenen (I): *De Mulisch Mythe*
- ++ Pas verschenen (II): *The Practice of Philology in the Nineteenth-Century Netherlands*
- ++ Pas verschenen (III): *De Parelduiker* over Hans Keilson
- ++ Pas verschenen (IV) en (V): twee Bilderdijkuitgaven
- ++ Vijf titels genomineerd voor de Woutertje Pieterse Prijs 2015
- ++ Lekker Nederlands!
- ++ Schemerarchieven (6)
- ++ De werkbank (6)

1. KOMENDE EVENEMENTEN

1.1. Festival rond Peter Verhelst

[ingezonden mededeling van Raymond Noë]

Verhelst XL - 4 t/m 7 maart 2015: *En nooit komt een eind aan ons verlangen*

In de Haagse binnenstad is een stille omgeving geschapen. Een plek waar tijd geen rol speelt, waar nagedacht kan worden en genoten. Een aangename ruimte waar aan de hand van vier installatiekunstwerken nieuwe rituelen worden gecreëerd. De werken zijn van Peter Verhelst, letterbeeldhouwster Maud Bekaert en beeldhouwer Johan Tahon.

Wanneer: woensdag 7 t/m zaterdag 7 maart

Waar: [Theater aan het Spui](#), Den Haag

1.2. Koning Willem III en Multatuli

[ingezonden mededeling van Klaartje Groot, Multatuli Genootschap]

Op de voorjaarsbijeenkomst van het Multatuli Genootschap spreekt Multatulibiograaf Dik van der Meulen over Koning Willem III en Multatuli, zoals de lezers van *Max*

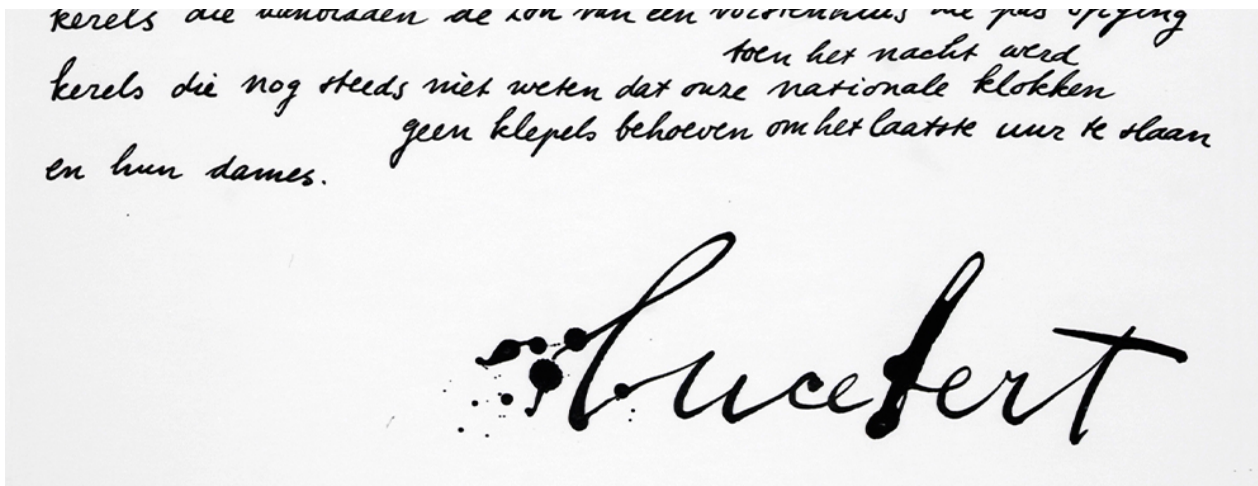
Havelaar weten een gewaagde combinatie.

Na afloop van de lezing is er een vragenronde en reageert Tom Phijffer met enkele stellingen.

Wanneer: zaterdag 7 maart, inloop vanaf 13.30 u., vergadering start om 14.00 u., lezing 14.30 u.

Waar: [OBA](#), Haasse/Vestdijkzaal, 6^e verdieping, Oosterdokskade 143, Amsterdam

1.3. Lucebert. Thuis in Bergen

Wat ging er om in het hoofd van Lucebert? Waar werkte hij? En op wat voor manier kwam zijn werk tot stand? De tentoonstelling *Lucebert. Thuis in Bergen*, die vanaf 18 november is te zien, geeft antwoord op die vragen. KRANENBURGH wekt de wereld van Lucebert tot leven alsof hij het atelier zojuist heeft verlaten. Bezoekers kunnen platen draaien, boeken bekijken uit Luceberts boekenkast, kennismaken met zijn vrienden en familie en in de geest van de kunstenaar zelfbedachte woorden en gedichten schrijven.

De tentoonstelling is te zien tot 12 april.

Dagelijks wordt ook de documentaire "Zoeken naar Lucebert" van Hans Quatfass vertoond. Entree gratis bij museumbezoek.

Waar: [Kranenburgh](#), Hoflaan 29, Bergen NH

1.4. Dimitri Verhulst signeert

Dimitri Verhulst signeert op de afdeling literatuur van Boekhandel Donner.

Wanneer: zaterdag 14 maart, 14.30 – 15.30 uur - toegang vrij

Waar: [Donner](#) boeken, Coolsingel 119, Rotterdam (NB: tijdelijke nieuwe locatie)

Dimitri Verhulst schrijft het Boekenweekgeschenk 2015. De 80ste Boekenweek vindt plaats van zaterdag 7 maart t/m zondag 15 maart 2015 en krijgt als thema 'waanzin', onder het motto: Te gek voor woorden.

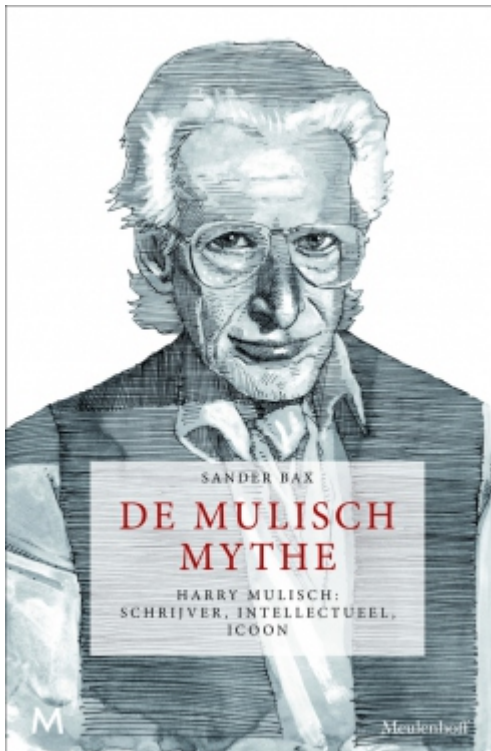
→ kijk ook altijd even in de nieuwste aflevering van Neder-L, nog steeds de allerbeste neerlandistische evenementen- en blogbank: <http://www.neder-l.nl> of <http://nederl.blogspot.com/>

2. VARIA

2.1. Pas verschenen (I): *De Mulisch Mythe*

[ingezonden mededeling van Johan Kuiper, Harry Mulisch Huis]

Er zijn weinig schrijvers die zo zeer tot een mythe zijn geworden als Harry Mulisch. Voor sommigen is hij de onuitstaanbare, arrogante schrijver die het liefst over het Leidseplein paradeerde, voor anderen is hij de laatste grote intellectuele auteur die Nederland gekend heeft. Verschillende van zijn uitspraken worden tot op de dag van

vandaag aangehaald: 'Ik ben de Tweede Wereldoorlog' of 'Ik ben een groot schrijver, daar helpt geen moedertjefiel aan'.

Hoewel Mulisch meer dan welke andere schrijver over zichzelf heeft gesproken en geschreven, blijf je toch altijd het gevoel houden dat de schrijver juist door die openhartigheid een rookgordijn optrok. Hij heeft zijn levensverhaal als een literaire tekst willen vormgeven en deed dat in zijn boeken, maar ook voor de televisiecamera's en in de kranten. Wie was die man achter dat rookgordijn? Wie was die schrijver van dat prachtige oeuvre?

Sander Bax, *De Mulisch Mythe. Harry Mulisch: schrijver, intellectueel, icoon.* [Meulenhoff](#) 2015. € 29,99. Ook verschenen als e-book.

2.2. Pas verschenen (II): *The Practice of Philology in the Nineteenth-Century Netherlands*

[ingezonden mededeling van Jan Noordegraaf, Amsterdam

In de reeks 'History of Science and Scholarship in the Netherlands' verscheen onlangs als deel veertien de door Ton van Kalmthout en Huib Zuidervaart geredigeerde bundel *The Practice of Philology in the Nineteenth-Century Netherlands*. In dit boek staat de vraag centraal staat hoe de 'philology', dus de studie van taal, literatuur en geschiedenis, zich in de Nederlanden in de negentiende eeuw heeft ontwikkeld. Ook didactische aspecten komen aan de orde. De inhoud van deze breed opgezette bundel is als volgt:

1. Introduction *Ton van Kalmthout & Huib Zuidervaart* (p. 7-15)
2. The Importance of the History of Philology, or the Unprecedented Impact of the Study of Texts *Rens Bod* (p. 17-36)
3. 'Dutch Language and Literature' (and other 'national philologies') as an example of discipline formation in the humanities *Gert-Jan Johannes* (p. 37-52)
4. Between academic discipline and societal relevance. Professionalizing foreign language education in the Netherlands, 1881-1921 *Marie-Christine Kok Escalle* (p. 53-78)
5. Fruin's Aristocracy. Historiographical Practices in the Late Nineteenth Century *Jo Tollebeek* (p. 79-101)
6. Biblical Philology and Theology. *Johannes Magliano-Tromp*. (p. 103-113)
7. Linguistics as a profession. Diverging opinions in the nineteenth century. *Jan Noordegraaf* (p. 115-145)
8. 'Remember Dousa!' Literary historicism and scholarly traditions in Dutch philology before 1860 *Jan Rock* (p. 147-178)
9. Beam of a many-coloured spectrum. Comparative literature in the second half of the nineteenth century *Ton van Kalmthout* (p. 179-207)
10. Trifles for 'Unflemings'. Teaching Dutch literary history in nineteenth-century Wallonia *Kris Steyaert* (p. 209-230)
11. The Relations of Jacob Grimm with the 'Koninklijk-Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten. Old and new documents for the history of the humanities. *Rita M. Schlusemann* (p. 231-251)

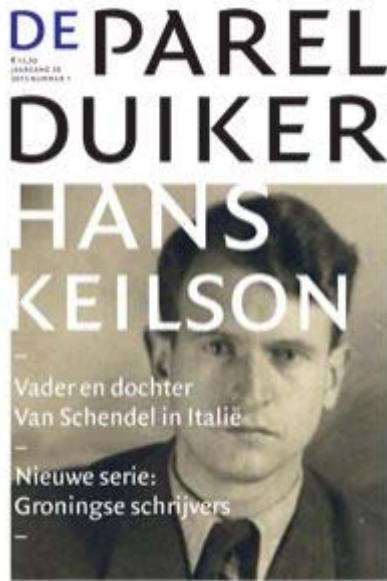
Vervolgens zijn er de gebruikelijke 'acknowledgements' (253). Het boek wordt afgesloten met een register van persoonsnamen (255-258).

Ton van Kalmthout and Huib Zuidervaart (editors), *The Practice of Philology in the Nineteenth-Century Netherlands*. Amsterdam: Amsterdam University Press. (= History of Science and Scholarship in the Netherlands, vol. 14). 258 pp. ISBN 978 90 8964 591 3; e-isbn 978 90 4852 203 3.

De gebonden versie van dit boek kost € 79,00.

2.3. Pas verschenen (III): *De Parelduiker* over Hans Keilson

[ingezonden mededeling van Hein Aalders, Uitgeverij Bas Lubberhuizen]

Weinig bekend is dat de Duitse psychiater en schrijver Hans Keilson (1909-2011) vlak voor de oorlog onder het pseudoniem Benjamin Cooper zes boekjes publiceerde bij Nederlandse uitgeverijen. Dat deed hij samen met de eveneens naar Nederland uitgeweken Duitser Gerhard Klaass. Klaass, die voor het Amsterdamse reclamebureau Co-op 2 werkte, woonde in hetzelfde pension als Hans Keilson, Anna Vondelstraat 4. Sjoerd van Faassen onderzocht het en komt met een compleet beeld van alle uitgaven van Co-op 2 die op het conto van Keilson geschreven kunnen worden. Na de publicatie van *Das Leben geht weiter* bij S. Fischer Verlag in 1933 had Keilson als afgestudeerde Joodse arts geen toekomst meer in Duitsland; in 1936 emigreerde hij naar Nederland.

Voordat hij in 1940 in Naarden een nieuwe bestemming vond als kinderpsychotherapeut maakte hij in opdracht van Co-op 2 lichtvoetige gelegenheidsboekjes over uiteenlopende onderwerpen als Hendrik Colijn, Erasmus (titel: *Vrouwen, soldaten en andere christenen!*), Comenius (de 'groten mensenvriend, pacifist, vluchteling, emigrant en Christen') en de vrede (met teksten van de paus, Krishnamurti, Mahatma Gandhi en Henriette Roland Holst) – geen Exilliteratuur maar wel uitgaven met een voorzichtige ideologische lading, al leveren de gekozen fragmenten maar een impliciet commentaar op contemporaine fenomenen.

Verder in dit nummer een nieuwe serie over Groningse literatuur: de literaire chroniqueur van Groningen, Herman Sandman, start een driedelige reeks over schrijvers uit het land van koolzaad en aardgas: van Ab Visser tot Jan Mulder en van Ede Staal tot Rutger Kopland.

De penibele oorlogsjaren van vader en dochter Van Schendel in Italië (Dina Aristodemo) Cocaine in Berlijn. Paul van Ostaijen en Coen Hissink (Hans Olink)
De Laatste Pagina: W.A.M. de Moor (1936-2015), door Paul Arnoldussen

De Parelduiker 2015/1, ISBN 978 90 5937 387 7 (ook via het CB bestelbaar)
72 blz. € 12,50. Abonnement (5 nummers p.j.) € 49,90. Digitaal abonnement (pdf) € 34,90.
De Parelduiker is een uitgave van Uitgeverij Bas Lubberhuizen en wordt financieel ondersteund door het P.O. van Gennep Fonds en de Stichting Vrienden van De Parelduiker. Zie ook: www.parelduiker.nl

2.4. Pas verschenen (IV) en (V): twee Bilderdijkuitgaven

De Vereniging 'Het Bilderdijk Museum' is een publicatielustig genootschap. Tijdens de jaarvergadering op 27 februari werden maar liefst twee nieuwe uitgaven ten doop gehouden:

Den Ilden van Hooimaand, Willem Bilderdijk's verjaarsgedichten voor Katharina Wilhelmina Schweickhardt 1796-1829, uitgegeven, ingeleid en bezorgd door Marinus van Hattum.

Het omvangrijke oeuvre van Willem Bilderdijk (1756-1831) bevat een enorm aantal versregels op kernmomenten in het menselijk bestaan, in dit geval gedichten ter gelegenheid van een 'geboortverjaring'. In deze bundel vinden we gedichten van Bilderdijk op zijn eigen geboortedag, op die van zijn zoon Lodewijk Willem, vier verjaarsgedichten op zijn eerste en 31 verjaarsgedichten op zijn tweede vrouw.

Van Hattum presenteert de gedichten naar de eerste druk, doorgaans in een bundel die tijdens het leven van de dichter verscheen. Hij zegt geen noot gespaard te hebben om de lezer te laten meegenieten van 's dichters aarzelingen en wijzigingen.

Het boek bevat facsimilés van enkele handschriften en een aantal prachtig weergegeven kleurenillustraties.

ISBN 978 90 77246 70 2. 188 pag. € 15,-. EON Pers Amstelveen 2015. Voor bestelling:
IBAN NL31 INGB 0000 846272.

De post van Bilderdijk. Een bundel beschouwingen over brieven voor Marinus van Hattum samengesteld door Gert-Jan Johannes, Joris van Eijnatten en Piet Gerbrandy.

Even markant als de man die centraal staat in zijn studies, is de verenigingssecretaris, redacteur van het tijdschrift van de Bilderdijkvereniging, museumcurator, archivaris, organisator, initiator en publieksvoorlichter zelf.

De tekstedities die Van Hattum verzorgde, vooral die van Bilderdijks briefwisseling, vormen niet alleen een belangrijke bijdrage aan de Bilderdijkstudie, maar zijn ook van grote waarde voor onze kennis van de literatuur- en cultuurgeschiedenis van de periode 1750-1850. Als eerbewijs daaraan leverden dertien vakgenoten een analyse van een door hen uitgekozen brief van of aan Bilderdijk. Het resultaat is een gevarieerde blik op het dikwijls miskende genie Bilderdijk, en daarmee tevens op diens erudiete tekstbezorger.

Bijdragen van: Ton Geerts, Jan Noordegraaf, Inger Leemans, Dini Helmers, Gert-Jan Johannes, Piet Gerbrandy, Joris van Eijnatten, Rick Honings, Lotte Jensen, Ellen Krol, Willem van den Berg, Marita Mathijsen, Peter van Zonneveld.

ISBN 978 90 77246 71 9. 154 pag. EON Pers Amstelveen 2015.

Alhoewel de gelauwerde secretaris nu eens een keer niet betrokken was bij de voorbereidingen, is het ongetwijfeld mogelijk om bij hem informatie te verkrijgen over hoe dit boek aan te schaffen. Adres: M. van Hattum, Fokkerlaan 36, 1185 Amstelveen, 020-6454368 ('geen e-mail')

2.5. Vijf titels genomineerd voor de Woutertje Pieterse Prijs 2015

[ingezonden mededeling van St. Woutertje Pieterse Prijs]

De winnaar van de 28ste Woutertje Pieterse Prijs wordt op 11 april bekendgemaakt tijdens de Middag van het Kinderboek in de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Aan de prijs is een oorkonde en een bedrag van 15.000 euro verbonden. De jury nomineert met ingang van 2015 jaarlijks drie tot zes boeken. Dit jaar zijn dat:

- *De Duik*, Sjoerd Kuyper en Sanne te Loo (Lemniscaat)
- *De gans en zijn broer*, Bart Moeyaert en Gerda Dendooven (Querido)
- *Soms laat ik je even achter*, Daan Remmerts de Vries (Querido)
- *Doodgewoon*, Bette Westera en Sylvia Weve (Gottmer)
- *Honderd uur nacht*, Anna Woltz (Querido)

De jury over de genomineerde boeken

- *De Duik* van Sjoerd Kuyper en Sanne te Loo:

“Alle registers gaan open in dit veelkleurige boek, niet alleen vanwege de prachtige illustraties maar ook door de thematiek die nergens expliciet is maar steeds beeldend, ook in taal, en bovendien zeer invoelbaar.”

- *De gans en zijn broer* van Bart Moeyaert en Gerda Dendooven:

“Mooie korte verhalen en even zo mooie illustraties van twee dieren die allebei gans zijn

en allebei de broer. Hun innerlijke wereld is roeriger dan hun veilige wereld van de boerderij doet vermoeden.”

- *Soms laat ik je even achter* van Daan Remmerts de Vries:

“Angst, fantasie en geluk gaan bij kinderen hand in hand. Dat laat Remmerts de Vries zien door een meisje en haar knuffelbeer even uit elkaar te halen. Een klein, helder en liefdevol boek.”

- *Doodgewoon* van Bette Westera en Sylvia Weve:

“Gedichten en illustraties die niet alleen het thema van de dood behandelen maar dat levensgrote thema te lijf gaan, omarmen, op afstand houden, waarde geven en meester maken, allemaal tegelijk in één boek.”

- *Honderd uur nacht* van Anna Woltz:

“Een orkaan gevat in taal zoals jonge lezers die het liefst zien: spannend, helder, stuwend en krachtig, met een meisje van veertien als held en een storm van een paar dagen als decor.”

Jury Woutertje Pieterse Prijs 2015

De jury is als volgt samengesteld: Hanneke Groenteman, programmamaker en journalist, voorzitter; Jen de Groeve, hoofdredacteur van de boekentijdschriften *De Leeswelp* en *De Leeswolf*; Jan van Mersbergen, schrijver van romans, verhalen, columns en artikelen; Mirjam Noorduijn, tekstschrijver, freelance journalist en recensent (jeugd)literatuur voor onder meer *NRC Handelsblad*; Leentje van Wirdum (Lenaleen), grafisch ontwerper. De jury beoordeelde de in aanmerking komende jeugdboeken die tussen 1 januari en 31 december 2014 werden uitgegeven.

Uitreiking Woutertje Pieterse Prijs op de Middag van het Kinderboek

De Middag van het Kinderboek en de Woutertje Pieterse Prijs gaan op 11 april 2015 in de OBA (Openbare Bibliotheek Amsterdam) gezamenlijk een programma verzorgen. Gedurende de tweede helft van dat programma wordt door juryvoorzitter Hanneke Groenteman bekendgemaakt welke van de vijf genomineerde titels bekroond wordt met de Woutertje Pieterse Prijs 2015. Het idee voor de samenwerking kwam van Ted van Lieshout, organisator van de Middag van het Kinderboek; het bestuur van de prijs was meteen enthousiast. Het programma wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met de OBA, die de middag mede sponsort.

2.6. Lekker Nederlands!

[ingezonden mededeling van Iris van Vemde, Talpa]

Lekker Nederlands, de nieuwe muziekshow met **Nick & Simon en Jurk!** draait volledig om de Nederlandse taal. Grote hits en klassiekers worden door de duo's hertaald en een potentiële nieuwe hit is geboren.

Ben jij neerlandicus, studeer jij Nederlands of journalistiek of spendeer jij uren aan het schrijven van (song)teksten, kortom heb jij een grote affiniteit met de Nederlandse taal? Dan zoeken wij jou! Jij kunt deel uitmaken van het publiek van deze nieuwe show en zo een doorslaggevende rol spelen binnen het programma. Het publiek kiest namelijk gedurende de show de beste hertalingen en bepaalt zo elke aflevering welk schrijversduo er met de winst vandoor gaat.

Heb jij interesse? Geef je dan nu op via publieklekkernederlands@talpa.tv. Vermeld hierbij duidelijk de volgende gegevens:

- Naam
- Adres
- Postcode +Woonplaats
- E-mailadres
- Telefoonnummer
- Beroep en studie
- Aantal personen waarmee je de opnames wilt bijwonen
- Voorkeursdatum qua opnames:
 - 7 april, 14 april, 21 april, 29 april

De opnames vinden plaats in studio Baarn. Je kunt slechts op één dag de opnames bezoeken. Voldoe je niet aan de bovenstaande criteria en heb jij in je dagelijks leven niet te maken met de Nederlandse taal en / of het schrijven van teksten, dan kom je helaas niet in aanmerking voor het bijwonen van de opnames.

Hebben jij, en je vrienden dus een grote voorliefde voor de Nederlandse taal en muziek geef je dan nu op! We verwelkomen jullie graag in de studio.

Team 'Lekker Nederlands'
Talpa Producties B.V.
P.O. Box 154 - 1250 AD Laren
The Netherlands
T +31 35 53 33 333
E ivvemde@talpa.tv
W www.talpa.tv

2.7. Schemerarchieven (6)

[Bronnen, data en tools](#)

2.8. De werkbank (6)

Onafhankelijk [e-magazine](#) dat recent verschenen biografieën signaleert en bespreekt

*Reacties, opmerkingen en bijdragen
(en natuurlijk ook e-adreswijzigingen) naar:
Wim Klooster of Guido Leerdam,
wgk@xs4all.nl of guido.leerdam@wolmail.nl
www.ivnnl.com*

INTERNATIONALE VERENIGING VOOR NEERLANDISTIEK